

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט אחיקם סטולר

העותר

שי נתן

ע"י ב"כ עו"ד יורם אברהמי

נגד

משיבים

1. אייל כהן – מנהל הבחירות באלעד
2. שר הפנים
3. המפקחת הארצית על הבחירות
- ע"י ב"כ מפרקליטות מחוז מרכז אורחי, עו"ד קרן אביסרור
4. יצחק זאב פינדרוס
5. רשימת מועמדים עיריית אלעד "נשר"
6. רשימת מועמדים אגודת החרדים דגל התורה
7. מפלגת "אגודת החרדים דגל התורה"
- ע"י ב"כ עו"ד ניר נחום

פסק דין

בפני עתירה מנהלית לפי סעיפים 20 ו-42(ב) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965 (להלן: "חוק הבחירות") וסעיף 7(ב) לחוק הרשויות המקומיות (בחירת ראש הרשות וסגניו וכהונתם) התשל"ה-1975.

עניינה של העתירה בטענות העותר כי יש להורות על פסילת המשיב 4 מהתמודדות בבחירות מטעם המשיבה 5, וכן פסילת המשיבות 5 – 6 מהתמודדות בבחירות.

במסגרת העתירה מונה העותר 5 עילות לפסילת המשיב 4 מהתמודדות בבחירות לראשות העיר אלעד, וכן לפסילת המשיבות 5 ו-6 מהתמודדות בבחירות למועצת העיר אלעד:

- א. המשיב 4 - מר פינדרוס אינו תושב העיר אלעד (סעיף 2(1) לעתירה).
- ב. מקום מגוריו הקבוע של המשיב 4 אינו בתחום העיר אלעד אלא בירושלים ולפיכך אינו זכאי להתמודד לכהונה כראש העיר אלעד (סעיף 2(2) לעתירה).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 31621-10-18 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

- ג. המשיבה 5 - רשימת המועמדים בראשות מר פינדרוס, נרשמה לאחר המועד האחרון להגשת רשימות מועמדים (סעיף 2 (3) לעתירה).
- ד. המשיבות 5-6 הוגשו על ידי ב"כ זהה ומשכך פסולות (סעיף 2(4) לעתירה).
- ה. המשיב 4 - מר פינדרוס חבר ברשימת מועמדים פסולה שכן רשימתו (משיבה 5) הוגשה שלא כדין (סעיף 2(5) לעתירה).

נדון להלן בכל אחת מטענות אלו כסדרן.

הטענה כי המשיב 4 - מר פינדרוס אינו תושב העיר אלעד

לטענת העותר, ביום 20 בספטמבר 2018 - המועד הקובע לענין הזכות להיכלל בפנקס הבוחרים וממילא גם הזכות להתמודד בבחירות - היה המשיב תושב העיר ירושלים. אמנם בשלהי אותו יום עידכן המשיב את מענו הרשום במרשם האוכלוסין ואת מענו של בני משפחתו, כאילו עברו לאלעד, אולם למעשה, גם על פי הודאתו שלו, המשיב לא התגורר באלעד באותו יום וגם לא בימים שלאחריו.

ב"כ המשיבים 1-3 טוענת כי אין ממש בטענה זו וכי שמו של המשיב 4 נרשם בפנקס הבוחרים במועד כדין.

ב"כ המשיבים 4-7 טוען כי כ-40 ימים לפני הבחירות ביום 20.9.18 העתיק המשיב 4 את כתובתו ברישומי משרד הפנים לעיר אלעד שכן בסמוך לפני מועד זה גמלה בלבו של המשיב 4 ההחלטה להתמודד בבחירות הקרובות לראשות העיר ולמועצתה, וממועד זה פעל להענקת מקום מגוריו מהעיר ירושלים לעיר אלעד.

דיון בשאלת הרישום במרשם האוכלוסין

סעיף 7 לחוק הבחירות קובע כדלקמן:

7" (א) זכאי להיכלל ברשימת מועמדים ולהיבחר חבר המועצה מי שנתקיימו בו הוראות סעיף קטן זה וכפוף להוראות סעיפים קטנים (א1), (2א) ו-(ב):

(1) שמו רשום בפנקס הבוחרים לאותה מועצה;

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 31621-10-18 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

סעיף 11 לחוק קובע את אופן הכנת פנקס בוחרים, כדלקמן:

"11. (א) לכל בחירות יוכן פנקס בוחרים שיכלול כל אדם שיום הולדתו ה-17 חל לא יאוחר מיום הבחירות והיה רשום הוא ומענו במרשם האוכלוסין כתושב של אותה רשות מקומית ביום שליפת הפנקס, למעט מי שבתוך 18 החודשים שקדמו ליום הבחירות היה רשום כבוחר בפנקס הבוחרים של רשות מקומית אחרת, לרבות מועצה אזורית, ובאותה רשות התקיימו בחירות בתקופה האמורה; לענין פרק זה, "מען" – לרבות ציון במרשם האוכלוסין של יישוב בלבד."

"יום שליפת הפנקס" מוגדר בסעיף 1 לחוק כך: "היום ה-40 שלפני יום הבחירות", כלומר 20.9.18.

ביום 20.9.18, כלומר ביום שליפת הפנקס, המשיב 4 היה רשום כתושב אלעד, ולכן נכלל בפנקס הבוחרים של אלעד. זאת, כפי שמאשר אף העותר בס' 2(1) לעתירה, כאמור גם לפי הנטען בעתירה נמצא כי המשיב 4 עדין את מענו במרשם האוכלוסין "בשלהי אותו יום".

התוצאה היא שדין טענת העותר לפיה יש להורות על פסילת מועמדותו של המשיב 4 מהטעם שאינו תושב אלעד, להידחות.

הטענה כי מקום מגוריו הקבוע של המשיב 4 אינו בתחום העיר אלעד אלא בירושלים ולפיכך אינו זכאי להתמודד לכהונה כראש העיר אלעד

לטענת העותר, כי ביום 27 בספטמבר 2018 - מועד הגשת רשימות המועמדים - היה "מקום מגוריו הקבוע" של המשיב 4 בירושלים. מקום מגוריו של המשיב 4 מצוי בירושלים, שם מתגוררת משפחתו, שם הוא עובד, שם הוא לן, שם עורך הוא את קניותיו, שם הוא מבלה עם מרעיו, ושם הוא שוהה דרך קבע בשבתות ובחגים.

המשיב 4 הינו פוליטיקאי ותיק אשר כיהן בין השנים 2001 עד 2007 כראש העיר ביתר עילית ובין השנים 2008 עד 2018 כחבר מועצת העיר, סגן ומ"מ ראש העיר ירושלים.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

על פי פרסומים בכלי התקשורת, ביום 20 בספטמבר 2018 גמלה בליבו של המשיב 4 ההחלטה להתמודד בבחירות הקרבות על ראשות העיר אלעד. באותו יום ערך המשיב 4 הסכם שכירות בנוגע ליחידת דיור ברחוב שמעיה 12 בעיר אלעד. עוד באותו יום פנה המשיב 4 למשרד הפנים והודיע על עדכון כתובת מגוריו ומגורי בני משפחתו, כאילו עברו להתגורר באלעד. כתוצאה מכך נוספו המשיב 4 וארבעת בני משפחתו לרשימת הבוחרים לעיר אלעד. אלא שלמעשה המשיב 4 לא התגורר מעולם באלעד, והוא ממשיך לגור יחד עם בני משפחתו בביתם שברחוב השוערים 5 בירושלים, וזאת בפרט ביחס ליום 20/9/2018 - המועד בו הודיע המשיב 4 למשרד הפנים על עדכון כתובת מגוריו - וביחס ליום 27/9/2018 - המועד בו הגיש המשיב 4 את מועמדותו למועצת העיר ולראשות העיר אלעד.

ממעקב שביצע חוקר פרטי, אשר נשכר על ידי תושב העיר לשם בדיקת מקום מגוריו הקבוע של המשיב 4, עולה כי בין התאריכים 25 עד 30 בספטמבר 2018 לא לן המשיב 4 באלעד אפילו פעם אחת! עוד עולה מאותו מעקב כי פעילותו היחידה של המשיב 4 באלעד כללה פגישות וסיורים פוליטיים, בעוד שאת קניותיו וסידוריו האישיים הוא עורך בירושלים בלבד.

משהוצג מידע זה בפני מנהל הבחירות, המשיב 1, פנה מנהל הבחירות וביקש את תגובתו של המשיב 4. ב"כ המשיב 4 אישר בתגובתו כי עד למועד 27 בספטמבר 2018 היתה "דירתו" שבאלעד בלתי מרוהטת ולא היתה ראויה למגורים. כמו כן, ב"כ המשיב 4 אישר כי משפחתו של המשיב ממשיכה ותמשיך להתגורר בירושלים וכי ילדיו ימשיכו ללמוד בירושלים. עוד טען המשיב 4 כי בכוונתו לנהל את חייו כך שהוא יתגורר דרך קבע באלעד, בעוד שאשתו וילדיו ימשיכו להתגורר בירושלים; בחלק מימות השבוע ילון המשיב 4 באלעד בגפו, פעם בשבוע תבוא אשתו לבקר אותו באלעד, ושלוש או ארבע פעמים בשבוע ישהה המשיב 4 עם אשתו וילדיו בדירתם שבירושלים. לטענת העותר, על מנת שיוכל המשיב 4 להתמודד בבחירות לעיריית אלעד, היה עליו לקבוע מבעוד מועד את "מקום מגוריו הקבוע" באלעד, דבר שלא נעשה גם עד עתה.

העותר טוען עוד כי בהתאם להוראות סעיף 7(א)(3) לחוק הבחירות, במועד הגשת רשימות המועדים - 27/9/2018 - היה צריך "מקום מגוריו הקבוע" של המשיב 4 להיות באלעד, שאם לא כן אין הוא זכאי להתמודד בבחירות למועצת העיר אלעד, והמשיב 4 לא עמד בתנאי זה.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיכוני.

שני תנאים מצטברים לענין מקום מגוריו של המבקש להיבחר: האחד כי שמו יהיה רשום בפנקס הבחורים במועד שליפת הפנקס, והשני כי מקום מגוריו הקבוע ביום הגשת המועמדות יהיה בתחומי אותה רשות.

ב"כ העותר הפנה לבג"צ 4/51 שוואלב נ' רשיש, פ"ד ה(1) 207 (להלן: בג"צ רשיש"), וטען כי העותר אינו עומד בעקרונות שהותוו בפסק דין זה, לפיהם "מקום המגורים הקבוע" הינו המקום שאליו קשור אדם "מבחינה ביתית" במירב הזיקות. המשיב 3 גם לא עומד במבחנים שנקבעו בפסיקות מאוחרות יותר בעת"מ (נצ') 235/02 גפסו נ' ליסון; עת"מ (ת"א) 1794/03 קטש נ' מנהל הבחירות בעיריית לוד; ועת"מ 2401/04.

לטענת ב"כ העותר, תכלית החקיקה הדורשת שהמועמד יהיה תושב המקום ומי ש"מקום מגוריו הקבוע" באותו מקום, הינה כי לטובת היישוב נחוץ שבראשו יעמוד אדם מתוך היישוב, אדם שמכיר את היישוב ואת תושביו, את צרכיו ואת ערכיו, אדם שענייני היישוב קרובים אל ליבו ואינם עבורו רק עבודה גרידא אלא בשר מבשרו ותכלית שאיפותיו. העובדה כי פלוני שכר דירה ארעית ביישוב, אף אם לן בה פעם ופעמיים, אינה מאפשרת לו להתיימר כי החליף את "מקום מגוריו הקבוע" ואינה הופכת אותו לראוי לכהונת ראש העיר.

באשר לזיקות הפרטניות:

דירה: המשיב 4 מחזיק דירה מרווחת ומאובזרת היטב ברחוב השוערים 5 בעיר העתיקה בירושלים, בה הוא מתגורר מזה שנים רבות, ובה הוא מתכוון להמשיך ולהחזיק לצורך מגורי משפחתו. המשיב 4 עצמו מצהיר כי ישהה בדירה זו 3-4 לילות בשבוע. מאידך, המשיב שכר דירת ארעי באלעד, שאינה מרוהטת ואינה מאובזרת. ככל הידוע לעותר, במועד הגשת הרשימות לא היתה בדירה זו מיטה, לא היה בה מקרר, ולא היה בה קו טלפון. מחוזה השכירות של הדירה באלעד (שצורף כנספח להודעתו של המשיב 4) עולה כי הסכם השכירות שנערך בגינה אינו הסכם שכירות סטנדרטי ורגיל. נוסף בו סעיף מיוחד הקובע שההסכם ניתן לביטול על ידי שני הצדדים בהודעה בת 30 ימים מראש. סעיף חריג זה מלמד היטב כי אין מדובר בהסכם שכירות לטווח ארוך אלא בהסדר זמני שנועד אך ורק ליצור מצג של מגורים באלעד עד לאחרי הבחירות.

משפחה: אין חולק כי דעייתו ושלושת ילדיו של המשיב 4 מתכוונים להמשיך ולהתגורר בירושלים, כפי שמצהיר המשיב 4 עצמו במכתבו מיום 7/10/2018 למנהל הבחירות (נספח ג' לעתירה). המשיב לא הצהיר על פירוד ממשפחתו וילדיו. נהפוך הוא, לפי דבריו בכוונתו לעשות חלק מלילות השבוע בגפו באלעד וברוב הלילות ישהה עם משפחתו בדירה בירושלים. כך גם לגבי שבתות וחגים. המשיב

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

4 הוסיף כי ילדיו לומדים בירושלים, ואין בכוונתו להעבירם למוסדות אחרים, ואף לא להעבירם לגור באלעד ולנסוע למוסדותיהם בירושלים. המשיב אף לא מתכוון שילדיו יבואו ללון בדירתו שבאלעד פעם או פעמיים בשבוע. בנו של המשיב לומד, לדבריו, במוסד ייחודי בו מתקיימים לימודים 364 יום בשנה, לרבות בשבתות ובחגים.

כל בני משפחתו של המשיב 4 העבירו את כתובתם לעיר אלעד יחד איתו, אולם מהודעתו של המשיב מסתבר כי העברת כתובת זו הינה פיקטיבית לחלוטין, שהרי גם אליבא דהמשיב אין בכוונת האשה והילדים להעתיק את מגוריהם מירושלים לאלעד. מדוע אם כך טרח המשיב 4 להעביר את כתובתם הרשומה של רעייתו וילדיו לעיר אלעד שעה שגם לשיטתו לא היתה להם מעולם כל כוונה לעבור לאלעד? אין זה כי אם נסיון חסר תום לב להונות את המשיב 1 לחשוב כאילו משפחת המשיב 4 כולה עוברת להתגורר באלעד.

לינת: לפי הודעתו של המשיב 4 בכוונתו לחלק את לילות השבוע באופן הבא: "חלק מימות השבוע (שניים או שלושה לילות) ישהה מר פינדרוס בדירה בגפו, לפחות לילה אחד (ואם יתאפשר יותר) תצטרף אליו גם רעייתו... יתר הלילות ישהה מר פינדרוס עם משפחתו בדירה השכורה בעיר העתיקה". מכאן שמרבית הלילות בשבוע מתכוון המשיב 4 ללון עם אשתו בדירתו שבירושלים, ורק פעם אחת בשבוע תבוא אשתו ללון איתו באלעד, אם יתאפשר הדבר.

רב וקהילה: לפי הודעתו של המשיב 4, הינו קשור בקשר עז לרבו, הרב זילברמן, ולבית הכנסת "חורבת רבי יהודה החסיד" שבעיר העתיקה בירושלים. בחגים ובימים טובים נוהג הוא מזה עשרות שנים להימצא בבית הכנסת של רבו, וכך בכוונתו לנהוג גם בעתיד: "יהא מקום מגוריו אשר יהיה, במועדים אלה נמצא מר פינדרוס עם רבו הרב זילברמן בבית הכנסת חורבת רבי יהודה החסיד בעיר העתיקה". המשיב 4 סיפר גם על קירבה עזה שיש לו לשיבת התפוצות שבירושלים שהינה "קרה לליבו" והוא מתאמץ להשתתף באירועים הקשורים אליה. לעומת זאת באלעד אין למשיב 4 קשר עם אף ישיבה או מוסד, קל וחומר שאין באלעד מוסדות הקרובים לליבו.

עבודה: במועד הגשת הרשימות, כיהן המשיב 4 כסגן ראש העיר ירושלים בשכר וכחבר מועצת העיר ירושלים. מטבע הדברים, תפקידים אלו מבטאים זיקה רבה והדוקה לעיר ירושלים. הכהונה בתפקידים של חבר מועצת העיר וסגן ראש העיר אלו מחייבת שמקום מגוריו הקבוע של המשיב 4 יהיה בירושלים (סעיפים 120-121 לפקודת העיריות). אם אכן גמלה בליבו של המשיב 4 ההחלטה להעתיק את מרכז חייו לאלעד, היה עליו להתפטר קודם לכן מתפקידיו בעיריית ירושלים, כפי שדורש ממנו הדין. עד למועד הגשת הרשימות – 27.9.18 וגם לאחריו, לא הודיע משיב 4 על התפטרותו מחברותו במועצת העיר ירושלים ואף לא על התפטרותו מתפקיד סגן ראש העיר. רק ביום 2.10.18 -

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 31621-10-18 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

לאחר שתושבים הלינו בפני מנהל הבחירות באלעד על כך שהמשיב 4 עודנו מתגורר בירושלים ומועסק כסגן ראש העיר ירושלים – שלח המשיב 4 למזכיר מועצת העיר דואר אלקטרוני בו נאמר "ב-27 לחודש העברתי את מגורי לעיר אלעד". כעבור 3 ימים נוספים הודיע המשיב 4 לראש העיר ירושלים על התפטרותו מתפקידו. במכתבו למנהל הבחירות הסביר המשיב 4 כי לא היה יכול להודיע על שינוי מקום מגוריו הקבוע בשל חופשה מרוכזת של עיריית ירושלים. טענה זו הינה תמוהה, שהרי היה עליו להודיע על שינוי מקום מגוריו בטרם העביר כביכול את מקום מגוריו, וכזכור המשיב 4 עידכן את כתובתו במשרד הפנים כבר ביום 20 בספטמבר 2018, שבוע לפני חופשת חג הסוכות.

קניית וסידור: מדות החוקר הפרטי כמו גם מתגובתו של המשיב 4, עולה בבירור כי המשיב 4 עודך את כל קנייתו וסידוריו, או לפחות רובן המכריע, בירושלים.

זיקות נוספות: המשיב 4 לא הציג בתגובתו למנהל הבחירות שום זיקה שיש לו לאלעד. לפיכך ניתן להניח ברמת וודאות גבוהה מאד כי חשבון הבנק שלו, נכסיו, רופא המשפחה שלו, המוסך בו הוא מתקן את רכבו, משפחתו המורחבת, חבריו הטובים, וכל כיוצא באלו, מצויים כולם בירושלים.

מאחר ונושאים אלו מצויים בידיעתו של המשיב 4, ומאחר שהעותר הציע במכתבו למנהל הבחירות להזמין לשימוע בטרם מתן החלטה בעניינו, הזמין העותר את המשיב 4 לשימוע בפני ועדת הבחירות. ברם, המשיב 4 בחר שלא להתייצב לשימוע ובכך סיכל את האפשרות לברר שאלות אלו. כנראה שהיו לו סיבות טובות לנהוג כך.

לטענת העותר, הנתונים העובדתיים שהוצגו מוכיחים כי מירב הזיקות ה"ביתיות" - אם לא כולן - קושרות את המשיב 4 בקשר בל יינתק לעיר ירושלים. כל הויתרו והתנהלותו מעידה כי מקום מגוריו הקבוע אינו אלא בעיר ירושלים. משכך, נפלה טעות בידי משיב 1 עת בחר לאשר את מועמדותו של המשיב 4 לראשות העיר ואת הכללתו ברשימת המועמדים המשיבה 5.

ב"כ המשיבים 1-3 טוענת כי בהתאם להלכה הפסוקה ובבחינה של הראיות המנהליות שעמדו בפני מנהל הבחירות, לא הורם הנטל להוכיח כי מקום מגוריו הקבוע של המשיב 4 איננו באלעד ואין להתערב בהחלטתו שהיא החלטה מנהלית סבירה. כמו כן, סעיף 7(א)(3) לחוק לא דורש תקופת זמן מסוימת, אלא קובע את נקודת הזמן "ביום הגשת רשימת המועמדים". בפסק הדין בעת"מ (ת"א) 2779/08 משה בן חורין נגד קובי גינאי- מנהל הבחירות באלעד (נבו) (30.10.08), שעסק אף הוא בבחירות לראשות העיר אלעד בשנת 2008, נקבע כי חוק הבחירות אינו קובע אימתי על מועמד

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני.

לעבור להתגורר ביישוב בו הוא מבקש להתמודד, אלא רק שביום הגשת הרשימה על המועמד להתגורר בתחומה של הרשות.

בעניינינו, מנהל הבחירות בחן את התלונה של העותר, וקיבל התייחסות מפורטת מאת המשיב על כך שהוא אכן העתיק את מקום מגוריו לאלעד, וכעת זה מקום מגוריו הקבוע ועוד כמפורט בהתייחסות המשיב. בהתאם להלכה הפסוקה, ובפרט ההלכה שנפסקה בעניין נפתלי שרון, ובבחינה של הראיות המנהליות שעמדו בפני מנהל הבחירות, נמצא כי לא הורם הנטל להוכיח כי מקום מגוריו הקבוע של המשיב 4 אינו באלעד. לא נמצאה עילה להתערבות בהחלטת מנהל הבחירות, מדובר בהחלטה מנהלית סבירה, עניינית המבוססת על ראיות מנהליות.

ב"כ המשיבים 7-4 טוען כי ביום 20.9.18 (40 ימים לפני הבחירות) העתיק המשיב 4 את כתובתו ברישומי משרד הפנים לעיר אלעד. העותר אינו חולק על עובדה זו. בסמוך לפני מועד זה גמלה בלב המשיב 4 ההחלטה להתמודד בבחירות הקרובות לראשות העיר ולמועצתה, וממועד זה פעל להעקת מקום מגוריו מהעיר ירושלים לעיר אלעד. ההחלטה להתמודד בבחירות באה בעקבות פניה של נציגי הציבור לו המשיב 4 משתייך, פניה לה נעתר בשל החשיבות הרבה שראו בכך נציגי הציבור. משעה שנפלה ההחלטה, פעל הוא לקדם את ההתמודדות שלו בבחירות, ובין השאר גם את העתקת מקום מגוריו הקבוע לעיר אלעד.

לטענת ב"כ המשיבים 4-7, ביום 20.9.18 שכר המשיב 4 דירה בעיר אלעד ברחוב שמעיה 12 ובאותו מועד העתיק כאמור, גם ברישומי משרד הפנים את כתובתו לכתובת זו בעיר אלעד. ההתארגנות בעיר אלעד ארכה מספר ימים. הדירה רוהטה, וביום 27.09.18 השלים המשיב 4 את העברת מקום מגוריו מהעיר ירושלים לעיר אלעד. החל ממועד זה מקום מגוריו הקבוע הוא בעיר אלעד. בעת שגמלה בלב המשיב 4 ההחלטה להתמודד בבחירות באלעד על יסוד הפניה כאמור, ידע כי חיי במישור האישי ישתנו. המשיב 4 ידע כי ילדיו הקטינים, המתגוררים בדירה שכורה בעיר ירושלים אינם יכולים לעבור דרך קבע לאלעד, לפחות בעת הזו, בשל מסגרות החינוך בה הם מצויים. המשיב 4 היה גם מודע לעובדה כי רעייתו אינה מוכנה שילדיהם הקטינים, ישוהו בדרכים מדי בקר ומידי ערב בנסיעה מהעיר אלעד לעיר ירושלים ובחזרה, או ימנעו מלימוד תורה כשלא ניתן לנסוע. מאז מלאו לבנם הקטן 4 לומר הוא (כאחיו לפניו) במסגרת לימודית המכונה "שיטת זילברמן" הקרויה על שם מייסדה, הרב זילברמן. על פי שיטת לימוד זו לומדים הילדים 364 ימים בשנה כולל שבתות וחגים (למעט תשעה באב – יום בו אסור ללמוד תורה). הלמודים נערכים בעיר העתיקה. גם בעת כהונתו כראש העיר בביתר עילית ומקום מגוריו היחידי היה בעיר ביתר עילית כל ילדיו (בניו) למדו במסגרת לימודים זו. גם בתם בת 14 שנים, התקבלה ללימודים בתיכון בית יעקב (ליון) בעיר ירושלים, שתנאי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

הקבלה אליו קשים והמשיב ורעייתו אינם מוצאים לעקור גם אותה, לפחות בשלב זה ולמנוע ממנה את הלימודים בבית חינוך זה, או לאלצה ליסוע מדי יום לירושלים ובחזרה. מכיון שכך החליטו המשיב 4 ורעייתו כי הדרך הנכונה לקיים את חיי המשפחה בצד השליחות הציבורית היא, שלא לעקור את ילדיהם מהעיר העתיקה בירושלים, וכי חיהם יתנהלו כך שהמשיב 4 יעבור דרך קבע לדירה ששכר באלעד, ישהה שם (כולל לינה) באופן סדיר כל ימות השבוע. חלק מימות השבוע (שניים או שלושה לילות) ישהה המשיב 4 בדירה בגפו, לפחות לילה אחד (ואם יתאפשר יותר) תצטרף אליו גם רעייתו ומרבית השבתות בחודש ישהה המשיב 4 עם רעייתו ומשפחתו בעיר אלעד. יתר הלילות ישהה המשיב 4 עם משפחתו בדירה השכורה בעיר העתיקה. זה המחיר שהחליטה המשפחה שהיא מוכנה לשלם עבור השליחות לה נקרא המשיב 4. אין באורח חיים זה בכדי לשלול מהמשיב 4 את זכותו להיכלל בספר הבחורים ולהיבחר בבחירות.

ואכן, החל מיום 27.9.18 (ולמעט חריגים שאין בהם בכדי לשנות ממהות העניין) לן המשיב 4 בביתו ברחוב שמעיה 12 באלעד. שלא כטענת העותר (שאינה נתמכת אף לא בד"ח החוקר) בכל הלילות שחלפו מאז יום 27.9.18 – בסה"כ 18 לילות, לא לן המשיב 4 בדירתו באלעד בארבעה לילות בלבד – שבת סוכות ושמחת תורה, ועוד שני לילות. מה לך יותר מכך בכדי ללמד על מרכז חייו של המשיב 4. מכיון שהמשיב 4 נדרש במועד זה גם לתרופות (אונתן הוא נוטל דרך קבע) הודיע לקופת החולים את כתובתו החדשה כדי שיוכל לרכוש תרופות בסניף (מסוף) הקופה באלעד. אין בד"ח החוקר עליו מסתמך העותר משום תמיכה בטענותיו. ההיפך מכך. ד"ח החוקר מתייחס לתקופה קצרה (שאינה היא תקופה מיוחדת של חג סוכות) – מיום 25.9.18 בשעה 1900 ועד 30.9.18 (בלא התייחסות ליום 26.9.18). הד"ח אף מתסיר עובדות שיש בהן בכדי לשנות את התמונה.

באשר לטענות בדבר מועד התפטרותו של המשיב 4 מעיריית ירושלים, עוד ביום 2.10.18 בשעה 11:19 בבקר (מיד בתום החופשה המרוכזת של עיריית ירושלים של חג הסוכות) פנה המשיב 4 בהודעת דוא"ל למזכיר מועצת העיר של עיריית ירושלים והודיע לו כי "ב27 לחודש העברתי את מגורי לעיר אלעד". במענה לדוא"ל זה פנה אליו מזכיר העיר למחרת בבקר ושאל: "לאחר בירור נוסף ולאור הגדרת הסעיף – האם מקום מגוריך הקבוע אינו בתחום עיריית ירושלים?". בתוך דקות השיב מר פינדרוס לשאלה בדוא"ל חוזר: "מקום מגורי הקבוע בעיר אלעד".

ביום 5.10.18 נודע למשיב 4 דרך התקשורת אודות חוות דעת שיצאה מהאגף המשפטי בעיריית ירושלים ולפיה, אין בהודעתו למזכיר מועצת העיר בכדי להביא להפסקת כהונתו. לפיכך, בו במקום הודיע המשיב 4 בכתב לראש עיריית ירושלים מר ניר ברקת על התפטרותו המידית. בין אם ההתפטרות נכנסה לתוקף ובין אם לאו, אין בכך בכדי לשנות את העובדה כי המשיב 4 פעל אל מול עיריית ירושלים כמי שאינו מכהן עוד בתפקידיו ובכהונה בעיר ירושלים ודי בכך בכדי להפריך את מסקנת העותר. בוודאי שאין לראות בה תימוכין לכך שמרכז חייו הוא בעיר ירושלים. העובדה כי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 31621-10-18 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני.

המשיב 4 בחר להתפטר מתפקידו כמ"מ ראש עיריית ירושלים ולוותר על משרתו, משרה שהיתה כמעט בוודאות מובטחת לו (גם לאחר הבחירות), אלמלא החליט לעבור ולהתגורר בעיר אלעד, מלמדת על רצונו הכן והאמיתי לקבוע את מקום מגוריו בעיר אלעד.

כוונת המשיב 4 להמשיך ולמלא השליחות אותה התבקש למלא, והוא יודע כי לא יוכל למלא את שליחותו נאמנה, כשליח ציבור בעיר אלעד, אם לא יתגורר בה דרך קבע. זו כוונתו וכך בכוונתו לנהוג. מרכז חייו של המשיב 4 הוא בעיר אלעד ומירב הזיקות הן לעיר אלעד, כך יהיה, גם אם משפחתו תיאלץ לשלם את מחיר שליחותו הציבורית.

העובדה כי למשפחתו של המשיב 4 (רעייתו וילדיו) דירה בעיר העתיקה, בה הם מתגוררים חלק מימות השבוע בעוד המשיב 4 מתגורר באלעד, אינה גורעת מן העובדה שמקום מגוריו הקבוע של המשיב 4 לצרכי הזכות לבחור ולהיבחר, הוא בעיר אלעד ואין לשלול ממנו את הזכות החוקתית להיבחר בה.

באשר לפסיקה אליה הפנה העותר, בג"צ רשיש היה יפה לנסיבות ולאורחות החיים בראשית שנות ה-50 בהן לאדם היה מקום מושב "דומיסיל" אחד-מקום בו נמצאת רעייתו. עובדותיו של עניין גפסו אינן מתאימות לעובדות העתירה שכאן, ויש לאבחן. בפס"ד קטש אליו הפנה העותר נקבע כי יתכן שמקום מושבם של אשת פלוני וילדיו אינו מהווה ראייה מכרעת באשר למקום המושב שלו עצמו. דווקא פסקי הדין הרלבנטיים, כגון ה"פ 207/95 חזן נ' רביבו (נבו) (18.11.95), נשמטו מן העתירה.

התקופה בה נבחן המשיב לעניין מקום מגוריו הקבוע היא תקופה קצרה ביותר. קשה ללמוד על "מקום מגורים קבוע" של אדם על יסוד תקופה כה קצרה, ואין לשלול זכות חוקתית בלא שעניין מקום מגורים נבחן על פני תקופה משמעותית. ככל שיתברר בהמשך כי מקום מגוריו של המשיב 4 אינו באלעד, ניתן בכל מועד עתידי, ולאחר שיבחנו הדברים לאורך תקופה, לעשות שימוש בהוראת סעיף 120 לפקודת העיריות ולפסול את המשיב 4 מלכהן. פסילתו מלהתמודד בבחירות כיום, בטרם נבחנו הדברים, פוגעת במידה העולה על הנדרש בזכותו החוקתית לבחור ולהיבחר.

המשיב 4 הוכיח את זיקתו לשוב אלעד. מיד כשגמלה בו ההחלטה להתמודד בבחירות, שכר דירה באלעד ועבר לגור באלעד. המשיב 4 ויתר על עבודה בתפקיד ציבורי חשוב ומכובד כמ"מ ראש עיריית ירושלים. המשיב 4 מצהיר כי רק בלית ברירה ומנימוקים טובים בחר שלא לעקור באורח מיידי את ילדיו ממסגרות החינוך שלהם בעיר העתיקה בירושלים, וכי החלטתו והחלטת רעייתו היא לקיים את אורח חייהם באופן המתואר, שהוא גר דרך קבע בעיר אלעד, על פי השליחות לה הוא נקרא, והם

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

יצטרפו אליו כשיתאפשר. נכון, לא כל אדם היה מוכן להקריב לצרכי שליחות ציבורית קורבן כזה. העובדה כי מקרים אלה אינם שכיחים אינו שולל את זכותו החוקתית של האדם – ובענייננו המשיב לבחור ולהיבחר בעיר אלעד. ההיפך. יש לבודק על כך שישנם אנשים הרואים חשיבות רבה בתפקידם הציבורי ובשליחות הציבורית, המוכנים לשלם מחיר אישי כדי לשרת את הציבור. בודאי שאין הם ראויים לעונש.

באשר לטענת העותר כי זימן את המשיב 4 לשימוע בעניין זה אך הוא לא התייצב – טוען המשיב 4 שהעותר עצמו, בתפקידו כיו"ר ועדת הבחירות באלעד בקש לערוך את השימוע. השימוע בא לצורך ברור "הליך" שהעותר עצמו יזם כחבר מועצת העיר אלעד (בניסיון לחסום מן המשיב 4 את האפשרות להתמודד (ולזכות) בבחירות) בהתאם לסעיף 18 (א) לחוק הבחירות. את ההליך שהעותר עצמו יזם, הפנה הוא לשר הפנים (בקשה לחקן את הרישום בדרך של גריעת שם המשיב מפנקס הבחורים בעיר אלעד) שכן רק לשר הפנים הסמכות לדון ולפסוק בהליך. ברור אם כן שהעותר עצמו ידע כי הסמכות לדון בעניין זה היא לשר הפנים ולא היה זה ראוי שהמשיב יופיע בפני ועדה בעוד עניינו תלוי ועומד (לבקשת העותר עצמו) בפני שר הפנים.

דיון והכרעה בשאלת מקום מגוריו הקבוע של המשיב 4

הטענה לפיה מקום מגוריו הקבוע של המשיב 4 אינו אלעד מתייחסת לתנאי השלישי הקבוע בסעיף 7 לחוק, המורה כדלקמן:

"7. (א) זכאי להיכלל ברשימת מועמדים ולהיבחר חבר המועצה מי שנתקיימו בו הוראות סעיף קטן זה וכפוף להוראות סעיפים קטנים (א1), (א2) ו-(ב):

...(1)

...(2)

(3) מקום מגוריו הקבוע ביום הגשת רשימת המועמדים הכוללת את שמו

הוא בתחום אותה רשות מקומית;

בעע"מ 9091/11 נפתלי שרון, חבר וועד מקומי חרוצים נגד רות יוסף, הממונה על מחוז מרכז משרד הפנים ואח' (פורסם בנבו) (11.9.12) (להלן: "עניין נפתלי שרון") דן בית המשפט העליון בהרחבה בדבר פרשנות המונח "מקום מגורים קבוע" והרצינו לעמוד בבסיס הדרישה, וקבע כי זכותם של תושבי הרשות המקומית לבחור ולהיבחר למוסדות השלטון המקומי מגשימה את הזכות הבסיסית לבחור ולהיבחר, ובתוך כך להשפיע על זהותם של המכהנים במוסדות השלטון המקומי ועל דרכי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 31621-10-18 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

הפעולה והמדיניות שתיושם במסגרת המוניציפאלית. לפיכך, על המתמודד על משרת ראש הרשות המוניציפאלית להיות בן הקהילה ונציג אותנטי שלה.

נדמה כי מקריאת הוראות חוק הבחירות ההגיון העומד בבסיס הדרישה בדבר מגורי קבע בתחום השיפוט של הרשות המוניציפאלית כתנאי כשירות לעמוד בראש הרשות הוא ברור. דרישה זו נועדה להבטיח, כי מי שיתמודד על משרה ציבורית של ראש הרשות המוניציפאלית יהיה בן אותה הקהילה, שייך אליה, ויכול יהיה לייצגה באורח נאמן, שכן אדם חסר זיקה לאזור השיפוט של רשות מוניציפאלית יתקשה בנטילת חלק בהחלטות ובהכרעות המשפיעות על אלה המצויים באזור השיפוט המוניציפלי (ראו: עע"מ 3911/05 חוה נ' מועצה מקומית אזור, פס' 2 לפסק דינו של השופט (כתוארו אז) גרוניס (נבו) (23.10.2006) (להלן: "עניין חוה"); בג"ץ 6627/98 נוימן נ' רשם האגודות השיתופיות, פ"ד נד(5) 299, 319-320 (2000), להלן: "עניין נוימן").

משמעות המונח "מקום מגורי הקבוע" בהקשר שלפנינו, נידונה במספר פסקי דין. בבג"צ רשיש נקבע שמדובר בשאלה שהיא "מקצתה עובדתית מקצתה משפטית ... אשר חוק ועובדות משמשות בה בערבוביה, ולא קל יהיה להפריד בין הדבקים, ולהגיע אל המסקנה הסופית, העולה מתוך ניתוח קפדני ומדוקדק של יחסי הגומלין שביניהם". באותו עניין, שאב השופט זילברג השראה לפרשנות שם התואר "קבוע" מהמושג המשפטי של "דומיטיל", וקבע כי:

"הרעיון המונח ביסוד כלל זה הוא הגיוני ומשכנע ביותר: דומיטיל הוא המדינה, אליה קשור האדם במכסימום הקשרים ה'ביתיים' שלו, ואין מכסימום אלא אחד. והוא הדין לגבי מקום המגורים הקבוע. 'הקבוע' פירושו: הקבוע, בהא הידיעה, המקום המסוים, תוך גבולות המדינה, בו גר האדם בצורה הקבועה ביותר, ולכן אין לו 'בכל יום מן הימים' – לאמר: בכל נקודת זמן מסויימת – אלא מקום מגורים קבוע אחד ... פשוטו כמשמעו: אין לך אדם בישראל שיהיה לו (בעת ובעונה אחת) יותר ממקום מגורים קבוע אחד ... ואם לכאורה נראה לנו, כי יש לאדם מסויים שני מקומות מגורים קבועים, להוי ידוע כי טעות היא בידינו, ועלינו להעמיק חקר בפרטי פרטיו של העניין, לחשוף את מצפונו של האדם והמקום, ולגלות איזה מהם הוא מקום המגורים הקבוע האמיתי שלו" (שם, בעמ' 216, 218).

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן נאח'

תיק חיצוני:

פרשנותו של התנאי בדבר מקום מגוריו הקבוע של המועמד לכהן ברשות מקומית עלה שוב לדיון בבג"ץ 192/85 חורי נ' ראש המועצה המקומית פסוטה, פ"ד מ(2) 463 (1986) (להלן: "פרשת חורי"). באותו מקרה נבחר העותר לכהונה במועצה המקומית פסוטה. בשל צורכי לימודים ועבודה, הוא נעדר מהכפר בתקופה שקדמה לבחירות והתגורר במשך רוב ימי השבוע במקום מרוחק ממנו. לאחר שסקר את נסיבות המקרה ואת המאפיינים של היעדרויותיו של העותר מכפר פסוטה, היה נכון בית המשפט להניח, כי נוכחות פיזית במקום אינה הגורם היחיד המכריע לעניין זיקת המגורים בקביעות.

בבג"ץ 203/90 טבן נ' ראש עיריית בת-ים (נבו) (17.4.1990), נקבע כי נסיבותיו המיוחדות של אותו מקרה לא הצדיקו את פסילתה של העותרת מלכהן כחברת מועצת עיריית בת-ים, שכן הוכח שמגוריה של העותרת בעיר תל-אביב במשך מספר חודשים היו זמניים בלבד, ונבעו מסיבות משפחתיות ובריאותיות. בהתאם לכך נקבע, כי לא הוכח שהעותרת נטשה את רצונה ואת כוונתה להמשיך ולהתגורר בבת-ים.

בבג"ץ 489/91 כמיל נ' ראש המועצה המקומית גוש חלב (נבו) (12.1.1992), היו בפני בית המשפט ראיות לכך שחבר מועצת גוש חלב מחלק את זמנו בין גוש חלב לבין חיפה, שם היה בבעלותו בית מרקחת. בית המשפט קבע, כי הראיות שבפניו שקולות, ולפיכך אין בהן כדי להצדיק באופן ברור את שלילת המשך כהונתו של העותר במועצה.

בה"פ 207/95 חזן נ' רביבו (נבו) (18.11.1995) (להלן: "עניין חזן"), השופט טירקל היה נכון לראות את מקום מגוריו הקבוע של חבר מועצת אופקים בתחומי המועצה, וזאת אף על-פי שאשתו וילדיו התגוררו בבית שרכשו בני-הזוג מספר שנים קודם לכן בראשון לציון. השופט טירקל ייחס חשיבות רבה באותו מקרה להצהרת כוונותיו של חבר המועצה, כי בסוף אותה שנה האישה והילדים יחזרו להתגורר באופקים והמשפחה תאוחד. בהתאם לכך, שוכנע השופט טירקל, כי האישה והילדים, ולא חבר המועצה עצמו, העתיקו את מקום מגוריהם לראשון-לציון, וכי הייתה זו העתקה זמנית לתקופת ניסיון בלבד, שאין לראות בה עקירה של מקום המגורים הקבוע של המשפחה.

בעניין חוה הוזח חבר המועצה המקומית אזור על-ידי ראש המועצה, בשל כך שלא החזיק בעצמו בנכס מקרקעין בתחום המועצה אלא התגורר בבית סבתו, שבתחום המועצה, על מנת לסעוד אותה. דעות השופטים שדנו בערעור נחלקו בשאלת חוקיות פיטוריו של חבר המועצה. בסופו של יום, קבעו השופטים ג'וראן וארבל, על בסיס נימוקים שונים, כי יש לדחות את הערעור ולאשר את פיטורי המערער. השופט (כתוארו אז) גרוניס, שהיה בדעת מיעוט, סבר לעומתם כי הדחתו של המערער

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

מחברותו במועצה נעשתה שלא כדין. השופט ס' ג'וראן ביסס את פסק דינו על כך שהמערער עצמו טען, כי אין לו כל זכות קניינית בביתה של סבתו באזור, אשר בו הוא מתגורר; כי הוא אינו המחזיק בנכס; וכי הוא מתגורר בנכס אך ורק מכוח הסכמתה הגמשכת של סבתו הניתנת לביטול בכל עת. בנסיבות אלה, קבע השופט ג'וראן, כי הישוב אזור אינו יכול להיחשב למקום מגוריו הקבוע של המערער, אלא מדובר במגורים ארעיים בלבד אשר ניתנים לביטול בכל עת. השופטת ע' ארבל שהצטרפה לדעה, כי יש לדחות את הערעור, הביעה את העמדה, כי יש לפרש את התנאי "מקום מגוריו הקבוע" כמתייחס למקום מגורים קבוע כדין, וזאת נוכח תפקידו של שליח הציבור וחשיבותו של אמון הציבור ברשות המקומית. בנסיבות אותו מקרה, קבעה השופטת ארבל, כי הוכח ברמת ההסתברות הנדרשת במשפט האזרחי, כי המערער אינו מתגורר בשטחי המועצה המקומית כדין אלא בנכס שנבנה לכאורה ללא היתר, ועל כן לא נפל פגם בהעברתו מתפקידו. השופט (כתוארו אז) גרוניס, שנותר, כאמור, בדעת מיעוט, סבר כי יש לבטל את פיתורו של המערער, נוכח העובדה שזה חי את חייו בתחומי המועצה ואין לו מקום מגורים קבוע אחר, וזאת אף על-פי שאין לו זכויות קנייניות בביתה של סבתו.

בעניין נפתלי שרון נקבע כי:

"בפסיקה לא נקבע מבחן ברור לצורך מילוי התנאי של מגורים בקביעות, וככלל, נקבע, כי על כל מקרה להיבחן בהתאם לנתונים העובדתיים הרלבנטיים, וזאת באמצעות בדיקה הכוללת שילוב של מבחנים אובייקטיביים, המצביעים על ארעיות הניתוק, ומבחינים סובייקטיביים, המלמדים על הכוונה להמשיך לחיות בישוב. המבחן הסובייקטיבי עניינו בתחושה של זיקה ובכוונתו של הפרט להשתייך לישוב ספציפי, ואילו המבחן האובייקטיבי נפרט למבחני משנה רבים, שכולם אינם אלא זיקות עובדתיות שמקיים אדם למקום בפועל: היכן מניח הפרט את ראשו כדי לנוח ולישון בסוף יום עמלו, משך היעדרותו מישוב פלוני, מקום עבודתו, מקום עיקר נכסיו, מקום מרכזי הקהילה של הפרט והמקום בו הוא מבלה בשבתות וחגים, מקום החינוך של ילדיו, הרישום במרשם האוכלוסין, המקום בו רוכש הפרט את מוצריו ושירותיו, וכיוצ"ב, והרשימה אינה ממצה. ריבוי המצבים והאפשרויות שהמציאות מציבה בפני הרשות המנהלית או בפני בית המשפט הבאים להכריע בשאלת התקיימותו של התנאי בדבר מקום מגורים קבוע, מובילים לכך, שההכרעה בכל אחד מן המקרים, תיעשה בהתאם למשקלן של הנסיבות ולראיות המצביעות על קיומה והמשכה של זיקת המגורים בקביעות בישוב מסוים, או על ניתוקה בשלב כלשהו... כמו כן, דומה, כי אין חולק שהיעדרות ממקום מגורים קבוע שהיא בעלת אופי ארעי מובהק, אינה מנתקת את הזיקה אליו. מעבר לכך, נוכחנו לראות, כי

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

במרבית המקרים שזכרו לעיל, לא נקט בית המשפט פרשנות שעל-פיה נוכחות פיזית בישוב פלוני היא הגורם המכריע לעניין קיום זיקת המגורים בקביעות, באופן שהיעדרות מתחום אותו הישוב ומגוריו בפועל במקום אחר, מנתקים בכל מקרה את הזיקה האמורה... (סע' 17 בפסה"ד).

מן האמור לעיל עולה כי הכלל הוא שעל מי שמשרת כנבחר ציבור ברשות המוניציפלית להיות בעל זיקה משמעותית לעיר שבה הוא מכהן, מקום שבו נמצאת וחיה משפחתו, מקום שבו לומדים ילדיו, מקום בו נמצאים חבריו וקשריו, מקום שבו מרכז חיי הקהילה שלו, המקום בו הוא נמצא בשבתות וחגים, וכיו"ב.

מן הכלל אל הפרט

במקרה דנן מהראיות שהיו בפני מנהל הבחירות - המשיב 1, עולה כי המשיב 4 ידע שילדיו הקטינים המתגוררים בדירה שכורה בירושלים, אינם יכולים לעבור דרך קבע לאלעד בשל מסגרות החינוך בהן הם מצויים. כך גם המשיב 1 ידע שהמשיב 4 מודע לכך שרעייתו אינה מוכנה שילדיהם הקטינים יהיו בדרכים מדי בוקר ומדי ערב בנסיעה לעיר אלעד או בחזרה, או יימנעו מלימוד תורה. בנם הקטן הן ה-4 לומד כאחיו לפניו במסגרת לימודית ייחודית הנמצאת בעיר העתיקה בירושלים. גם בתו בת ה-14 התקבלה ללימודים בתיכון בעיר ירושלים ולמשיב 1 ברור כי המשיב 4 ורעייתו אינם מתכוונים להעביר את בתם למקום אחר או לאלצה לנסוע מדי יום לירושלים וחזרה. לפיכך הובהר למשיב 1 כי המשיב 4 יחיה לבדו באלעד כאשר אשתו תבקר אותו מדי פעם וניתן להבין מתוך מכתבו של ב"כ המשיב 4 נספח ג' לעתירה, שמירב הזיקות של המשיב 4 הן בעיר ירושלים ולא באלעד. הזיקה היחידה שיש לו לאלעד היא העובדה ששכר שם דירה סמוך למועד הבחירות.

כאמור לעיל, הדרישה היסודית של הפסיקה היא שמרכז החיים של המועמד יהיה בעיר שבה הוא מכהן. כמובהר לעיל, עיון בפסיקה מגלה כי במקרים חריגים ניתן היה לאשר מועמדים אשר באופן זמני הם או משפחתם לא התגוררו בשטח השיפוט של הרשות המוניציפלית באופן שלא גורם לניתוק של מירב הזיקות שלהם מאותה רשות.

במקרה דנן, ברור כי מרכז חייו של המשיב 4 היה ונשאר בירושלים, והוא שכר דירה באלעד כאשר הצהיר במפורש שאין לו כל כוונה להעתיק את משפחתו בתקופה הקרובה לאלעד, כך שברור שאין שום צפי לשינוי במרכז החיים של המשיב 4 ומשפחתו.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

עוד עולה ממכתבו של בא-כוחו של המשיב 4 כי רבו של המשיב 4, הרב זילברמן מבית הכנסת חורבת רבי יהודה החסיד, נמצא בעיר העתיקה בירושלים.

גם אם המשיב 4 עבר להתגורר בדירה ששכר באלעד, אין בכך כדי לנתק את הזיקה העיקרית שלו לעיר ירושלים, שם נמצאת משפחתו, שם נמצא רבו, שם נמצאת הישיבה שבה הוא תומך.

העובדה שהמשיב 4 העתיק את מקום מגוריו סמוך לפני הבחירות לדירה שכורה בעיר אלעד לא עונה לדרישות סעיף 7(א)(3) לחוק הבחירות, שכן כאמור אין די בכך כדי שהעיר אלעד תיחשב "מקום מגוריו הקבוע" כמשמעות היגד זה בחוק הבחירות.

העובדה שניתן לעשות שימוש בעתיד בסעיף 120 לפקודת העיריות ולהדיח ראש רשות מכהן במידה ויוכח שאינו מתגורר דרך קבע בעיר בה הוא משמש כראש רשות, אינה רלוונטית לעניין דנן, שכן השיקולים שמשקלים במסגרת סעיף 120 הם שיקולים שונים שכרוכים בשאלה האם יש מקום להדיח ראש רשות מכהן בשל העובדה שאינו מתגורר דרך קבע במקום שבו הוא משמש כראש רשות. נימוק זה גם מרוקן למעשה מתוכן את הדרישה הנ"ל שבסעיף 7 בחוק הבחירות.

לא זו אף זו, יש לבדוק את עניין מקום המגורים הקבוע בעת המועד הקובע בחוק הבחירות – יום הגשת רשימת המועמדים, ולא בתאריך עתידי ערטיילאי. זאת הן לאור לשון סעיף 7(א)(3) בחוק הבחירות, הן לאור תכלית ההוראה בסעיף כפי שהוכרה בפסיקה כאמור לעיל.

אשר על כן, ראיתי לקבל את העתירה ולקבוע שהמשיב 4 אינו עומד בתנאי סעיף 7(א)(3) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) תשכ"ה-1965, ולכן אינו זכאי להיכלל ברשימת מועמדים ולהיבחר כחבר מועצה.

הטענה כי המשיבה 5 - רשימת המועמדים בראשות המשיב 4 נרשמה לאחר המועד האחרון להגשת רשימות מועמדים

טענה נוספת של העותר היתה כי יש לפסול את מועמדות המשיב 4 ורשימת המועמדים המשיבה 5, שכן הגשת חוברת רשימת המועמדים וחוברת הצעת המועמדות לראשות העיר, נעשתה בניגוד לדין ולהוראות המפקחת על הבחירות, לפיהם המועד האחרון להגשת רשימות היה ביום 27 בספטמבר 2018 בשעה 21:00 בדיוק, ואין לקבל בקשות שהוגשו לאחר מכן. לטענת העותר, חוברת המועמדות

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 31621-10-18 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

של המשיב 4 לראשות העיר ושל המשיבה 5 למועצת העיר, הוגשו כמעט שעתיים לאחר המועד הקבוע בתקנות - בשעה 22:55 גם אם, כטענת המשיב 1, נציג המשיב הגיע בשעה 20:58 למשרדו, ורק מסירת חוברת המועמדות היתה באיחור, עדיין היתה בכך הפרה של הוראות המפקחת, שהרי לפי הנחיותיה היה על המשיב 1 לאסוף את החוברות בשעה 21:00 ולהותיר רק את הבדיקה הטכנית לאחר מכן. המשיב 1 גם לא התייחס לכך שלאחר השעה 21:00 הגישו לו נציגי המשיבה 5 את החוברות, והוא פסל אותן מאחר שגשאו על גביהן את שמו של בא כח זהה לשל המשיבה 6. בעקבות כך ולאחר התייעצות טלפונית הכינו נציגי הרשימה (לאחר השעה 21:00 כמובן) חוברת חדשה והזעיקו את מר שיפמן, ממלא מקום בא כח הרשימה, אשר רק בשעה 22:40 הגיע למקום וחתם על החוברת החדשה. בהתנהלותו כאמור, פגע המשיב 1 פגיעה קשה בסדרי הבחירות ובשוויון בין המועמדים ואיפשר למשיבים 4 ו-5 להתמודד שלא כדין.

המשיבים 3-1 טוענים כי בשעה 21:00 היה תור של מגישים שהגיעו למקום הגשת הרשימות במועד, כלומר, לפני השעה 21:00. לכן מנהל הבחירות חילק פתקים עם מספרים לכל מי שהגיע למקום והמתין, על מנת לוודא שרק מי שהספיק להגיע במועד יוכל להגיש. החוברות הוגשו למנהל הבחירות בידי אנשים ששהו פיזית במקום הגשת הרשימות עוד לפני השעה 21:00.

בד"ה 2983/93 מיום 6.10.1993 אושרה הפרקטיקה לפיה הדלת ננעלת ב-21:00, ו"הימצאותו של המגיש לפני נעילת הדלת בשעה 9.00 בחדרו של פקיד הבחירות, יחד עם המסמכים הדרושים, מהווה יציאתו ידי חובה של מגיש הרשימה והגשת הרשימות במועד. בדיקת הרשימות וההחלטה לגבי קבלתן, יכולים להיעשות לאחר השעה האמורה". אמנם, השנה הנחה משרד הפנים במסגרת "חוזר המפקחות הארצית על הבחירות - הגשת רשימות מועמדים והצעות מועמד- רשומ"ק 2/2018" (צורף כנספח ה' לעתירה), כי: "...אם לקראת השעה 21:00 יש במקום אנשים המבקשים להגיש חוברות, מנהל הבחירות יאפשר לכל מי שמבקש למסור פיזית את החוברות לידי מנהל הבחירות לפני השעה 21:00, והבדיקה הראשונית (כמפורט להלן) תיערך בהמשך". אכן, מדובר בפרקטיקה הנכונה והראויה, אולם אין בכך כדי לומר כי הפרקטיקה שנהגה עד כה (וכפי שהיה באלעד) יש בה משום פגיעה בשוויון.

הטענה לפיה החוברת השנייה תוקנה ונחתמה רק ב-22:40 אינה בידיעת מנהל הבחירות. ככל שיוכח כממצא עובדתי שאכן הרשימות מולאו ונחתמו אחרי המועד, אכן המסקנה תהיה שהרשימה פסולה. עם זאת, מדובר בממצא עובדתי שלא הוכח בפני מנהל הבחירות, ולא עלה בידי לקבוע ממצא כאמור.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 31621-10-18 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

המשיבים 7-4 טוענים כי מגישי הרשימה הגיעו בפני פקיד הבחירות לפני השעה 21:00 ובקשו להגיש את הרשימה. נציג מטעם מנהל הבחירות חילק פתקים למגישים בהתאם לזמן בו המועמדים הגיעו, ורשם את זמן הגעתם. מי שנמצא ממתין לפני השעה 21:00 קבל לידי פתק המאשר את שעת הגעתו והמאפשר לו להגיש את הרשימה גם לאחר השעה 21:00, ואין בכך כל פסול. בעודם בפני פקיד הבחירות התעוררה סוגיית החתימה שנפתרה לאחר שעה 21:00 בעודם מצויים בהליך הגשת הרשימות. הגשת מועמדים ובדיקת תקינות הרשימה ומסמכיה על ידי מנהל הבחירות אורכת זמן, וניתן ללמוד מכך על דרך ההיקש מהוראת סעיף 55 לחוק הבחירות הקובע כי מי שהגיע למקום הקלפי תוך שעות ההצבעה זכאי להצביע גם אם נתעכבה הצבעתו עד אחרי גמר שעות ההצבעה.

דיון בנושא הגשת הרשימות של המשיבות 5 ו-6

תקנה 11(א) לתקנות הרשויות המקומיות (סדרי בחירות), תשכ"ה-1965 (להלן "תקנות הבחירות") קובעת:

"רשימות המועמדים יוגשו למנהל הבחירות ביום ה-34 שלפני יום הבחירות, בין השעות 9 עד 11 לפני הצהריים או ביום ה-33 שלפני יום הבחירות, בין השעות 3 אחרי הצהריים ו-9 בערב."

בחוזר המפקחת הארצית על הבחירות - הגשת רשימות מועמדים והצעות מועמד - מיום 4.9.2018 (נספח ה' לעתירה, בסעיף א'), נכתב כדלקמן:

"רשימות מועמדים והצעות מועמד יוגשו למנהל הבחירות במועדים הבאים:

- ביום ד' 26.9.18 בין השעות 9:00-11:00 לפני הצהריים

- ביום ה' 27.9.18 בין השעות 15:00-21:00 אחר הצהריים

מנהל הבחירות לא יקבל בקשות שהוגשו לאחר המועד האחרון.

אם לקראת השעה 21:00 יש במקום אנשים המבקשים להגיש חוברות, מנהל הבחירות יאפשר לכל מי שמבקש למסור פיזית את החוברות לידי מנהל הבחירות לפני השעה 21:00 והבדיקה הראשונית (כמפורט להלן) תיערך בהמשך."

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 18-10-31621 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

השאלה היא אילו ראיות היו בפני המשיב 1 והאם שגה כאשר לא פסל את המשיבות 5 ו-6. מסתבר שנציגי המשיבות 5 ו-6 הגיעו עם החוברות לפני השעה 21:00 ובהתאם לנוהל קיבלו אישור על כך, והמתינו לבדיקת הטפסים.

מטבעם של דברים המשיב 1 אינו יכול לבדוק את כל מוסרי הטפסים בחטיבה אחת והדבר אורך זמן. בהגיע תורם של נציגי המשיבות 5 ו-6 הסתבר כי החוברות נחתמו בידי אותו מייצג, הרב גפני, בניגוד לסעיף 35(א) לחוק הבחירות. כפי שהובהר לנו בדין, הדבר התגלה על ידי המשיב 1 אשר הסב את תשומת לבם של נציגי המשיבות 5 ו-6 ונתן להם אפשרות להגיש חוברת בחתימת מיופה כת אחר. כעבור זמן מה הוגשה למשיב 1 חוברת בחתימתו של מר שיפמן.

אין ממש בטענת העותר שהרשימות של משיבות 5 ו-6 נפסלו. בתצהירו של העותר נספח ה' לעתירה מתוארים אירועים ששמע העותר ממר ברדוגו ומר שטרן אשר נכחו במקום. המדובר בעדות מפי השמועה שאין לקבלה לנכונות תוכנה. כך גם מסתמך העותר על פרוטוקול ועדת הבחירות מיום 10.10.18 שבו חוזר העותר על הדברים ששמע, והמשיב 1 משיב לו כי אישר את הגשת הרשימות משום שאותם אנשים לקחו מספר בזמן והם אלו שנכנסו שוב והגישו את המחברות המתוקנות. המשיב 1 לא מצא פגם בהליך (ראו: נספח ט' לעתירה בסעיף 3(א) סיפא). מעיון בסעיף 40(2) בחוק הבחירות עולה שיש סמכות לתקן ליקויים, למעט ליקויים המנויים בסעיף 35(ט) לחוק הבחירות. בסעיף זה נכתב במפורש שאין לקבל שינויים אלו: החלפת מועמד פלוני במועמד אחר, מחיקה או הוספה של שם מועמד, או שינוי סדר רישומו של מועמד ברשימה או שינוי המספר הסידורי שליד שם המועמד.

השינוי היחיד שנעשה בענייננו הוא הוספת חתימת המייצג, מסוג השינויים שאינם מנויים בסעיף 35(ט) הנ"ל. התוצאה היא שאני סבור שלא נפלה שגגה בהחלטתו של המשיב 1 בכך שלא פסל את הרשימות של המשיבות 5 ו-6.

לאור התוצאה אליה הגעתי אינני סבור שיש מקום לדון בטענות הנוספות.

לסיכום

דין טענת העותר לפיה יש להורות על פסילת מועמדותו של המשיב 4 מאחר שאינו תושב אלעד, להידחות.

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"מ 31621-10-18 נתן נ' כהן ואח'

תיק חיצוני:

ראיתי לקבל את העתירה ולקבוע שהמשיב 4 אינו עומד בתנאי סעיף 7(א)(3) לחוק הרשויות המקומיות (בחירות) תשל"ה-1965, ולכן אני מוסל אותו מהתמודדות בבחירות לראשות העיר אלעד ועל מחיקתו מרשימת המועמדים של המשיבה 5.

נציגי המשיבות 5 ו-6 הגיעו עם החוברות לפני השעה 21:00 ובהתאם לנוהל קיבלו אישור על כך, והמתינו לבדיקת הטפסים. השינוי היחיד שנעשה בענייננו הוא הוספת חתימת המייצג, מסוג השינויים שאינם מנויים בסעיף 35(ט) ה"ל. התוצאה היא שאני סבור שלא נפלה שגגה בהחלטתו של המשיב 1 בכך שלא פסל את הרשימות של המשיבות 5 ו-6.

לאור התוצאה אליה הגעתי, אין צו להוצאות.

ניתן היום, ח' תשרון תשע"ט, 17 אוקטובר 2018, בהעדר הצדדים.

אחיקם סטולר, שופט